

רשומות

הצעות חוק

20 בנובמבר 1972

1030

י"ד בכסלו תשל"ג

עמוד

85	חוק שירותי תיירות, תשל"ג—1972 .
94	חוק לתיקון דיני הרשויות המקומיות (מס' 4), תשל"ג—1972 .

מ ב ו א

התמורה שחלה בשנים האחרונות בתנועת התיירות, עד שהיתה לענף כלכלי ומקור מטבע חוץ מן הראשונים במעלה, והתרחבותה של תיירות הפנים, מחייבות הסדר כולל של הנושא גם מבחינת החקיקה. סמכויות משרד התיירות בתחום פעולתו מבוטלות כיום על פקודת מורי הדרך משנת 1927 ותקנותיה ועל צווים שניתנו לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957 – והם אינם הולמים במידה מספקת את ההתפתחות החדשה.

החוק המוצע בא לתאם את ההסדרים, לעדכןם ולרכזם בחוק, ולהעניק למשרד התיירות את הסמכויות הדרושות לביצוע תפקידים התיוגיים לפיתוח התיירות וקידומה, הן כגורם כלכלי והן כאחד משטחי המעשה הקובעים את דמותה של המדינה לפני הציבור בעולם.

החוק המוצע מגדיר מחדש את סמכויות שר התיירות בהסדרת השירותים לתיירות, בשמירה על רמתם, וייעולם ובפיקוח עליהם, ואת האמצעים שיינקטו למניעת תופעות שליליות שהן ספיקי תנועת התיירות המוגברת.

לשם הבטחת שירותי יסוד תקינים בתיירות, יהיה השר רשאי לקבוע בתקנות חובת רישוי ודרכי פעולה לבתי-מלון ולשירותי אכסון, לסוכנויות נסיעות, למורי דרך, למארגני סיורים ולחברות לארגון ולביצוע של כינוסים בין-לאומיים, ובכלל זה גם חובה לספק שירותים מסויימים על ידי בעלי ידע והכשרה מתאימים. כבחוקי ארצות תיירות אחרות, ניתנת סמכות לדרוש מסוכנויות נסיעות, וגם משירותים אחרים, ערוכה כספית ליציבותם ולמהימנותם, ולקיים בקורת על פרסומיהם כדי למנוע אכזבה ותלונות בעקבות פרסומת מטעה.

החוק הוא בגדר חוק מסגרת, שהפרטים ככל נושא ונושא יפורשו בתקנות. לא כן לגבי אמצעי העזר והסנקציות השונות, שהן מפורשות בגוף החוק, ואילו בתקנות ייקבעו רק ההוראות המשלימות הדרושות להפעלתן הלכה למעשה.

החוק אינו מביא את ההוראות בדבר הענקת עידוד ממלכתי להקמת מפעלי תיירות, שהן מעוגנות בחוקים הקיימים הדנים בעידוד התעשייה בכלל (חוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969, חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959) ואין מקומן כאן.

חוק שירותי תיירות, תשל"ג-1972

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה –
"בית-מלון" – לרבות פנסיון, בית מרגוע, בית אירוח או חניון וכל מקום כיוצא באלה שבו מספקים או מציעים לספק, בתמורה, שירותי לינה לחמישה אנשים או יותר בעת ובעונה אחת;
"חניון" – שטח שהוכשר ללינה בתנאי שדה בתמורה, לחמישה אנשים או יותר בעת ובעונה אחת;
"חוק זה" – לרבות תקנות שהותקנו לפיו;
"משרד לתיור" – אחד מאלה:
 - (1) מארגן או מבצע, או מציע או מסכים לבצע, סיור בישראל המיועד כולו או רובו לתיירים, או הניתן בתמורה בין כעסק ובין באקראי, או הניתן שלא בתמורה אך דרך קבע למעט סיור של מוסד חינוכי בשביל תלמידיו;
 - (2) מעמיד לרשותו של מזמין סיור כלי רכב עם מפעילו – למעט מונית כמשמעותה בתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 – בתמורה, בין כעסק ובין באקראי;
- "סיור" – טיול או תיור, בין במסלול קבוע ובין במסלול שאינו קבוע, למעט הסעה של נוסעים ממקום למקום בקו קבוע;
"השר" – שר התיירות;
"תייר" – הנמצא בישראל על-פי רשיון לישיבת ביקור או על פי רשיון לישיבת מעבר כמשמעותם בחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.²

פרק ב': הסדר שירותי תיירות

שירותי תיירות – מה הם

2. אלה שירותי תיירות:
 - (1) בית-מלון, וכל שירות הניתן בו;
 - (2) סוכנות נסיעות, וכל עיסוק אחר בתיירות נכנסת או יוצאת למעט הסעת נוסעים בנסיעות בינלאומיות;
 - (3) משרד לתיור;
 - (4) שירותי מורה דרך בסיורים, באתרים או במוסדות המיועדים לביקורי תיירים;

דברי הסבר

סיורים כאלה מחייב שהעוסקים בהם יהיה בכל מקרה בעלי ידע מקצועי מתאים ושיעמדו לרשותם האמצעים הטכניים והאחרים הדרושים לביצוע הסיור ללא תקלות. עם זאת אין משרד התיירות מבקש לטפל בטיולים פנימיים של מוסדות וארגונים שונים, ובמקום שאין הפטור מפורש בחוק גופו, ייפטר בהוראות של חקיקת המשנה.

סעיף 1 הגדרת "בית מלון" באה להקיף את סוגי העסקים המקובלים המספקים שירותי אכסון על בסיס עסקי. הגדרת "משרד לתיור" מקיפה את העסקים העוסקים בארגון וביצוע של סיורים על בסיס מסחרי, אך חלה גם על כל מי שעוסק בכך בדרך קבע בצורה אחרת: ביצוע

1 ק"ת תשכ"א, עמ' 1425; תשל"ב, עמ' 1250.
2 ס"ח תשי"ב, עמ' 354; תשכ"ו, עמ' 52.

(5) עיסוק בארגון כינוסים, סמינרים, סימפוזיונים וקבוצות לימוד, שמשותת- פים בהם תיירים, או המיועדים להשתתפות בינלאומית, לרבות עיסוק במתן שירותים הכרוכים באלה.

3. השר רשאי להסדיר בתקנות את פעולתו ודרכי ניהולו של כל שירות תיירות, ובין השאר לקבוע -

הסדרת שירותי תיירות

- (1) תנאים, דרישות ומבחנים להפעלה, לרישוי ולסיווג של שירותי התיירות;
- (2) סידורים ומיתקנים לנוחות המשתמשים בשירות והבאים למקום מתן השירות;
- (3) חיוב העוסק בשירות תיירות להמציא ערובה וביטוח, בדרך שתיקבע, למילוי התחייבותיו וחובותיו ולהספקת שירות מהימן וגאות;
- (4) הוראות בדבר פרסומים של שירותי תיירות;
- (5) אגרות בעד רישוי או פעולה אחרת מכוח חוק זה;
- (6) כל ענין אחר העשוי לשפר שירותי תיירות או הנוגע לסדרי הפעלתם ואופן נתינתם.

4. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות חובה ליתן שירותי תיירות באמצעות בעלי כשירות מקצועית מסויימת.

מתן שירותים באמצעות בעלי מקצוע

(ב) הסדרים בענין הכשרה וכשירויות של מורה דרך ומנהל בית-מלון, בענין מומחה לנסיעות, מומחה להסעת תיירים ופקיד מורשה כהגדרתם בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סוכנויות נסיעות וסוכנויות להסעת תיירים), תשכ"ז-1967³ - בשביל סוכנות נסיעות או משרד לתיור, ובענין מנהל מומחה ועובד מקצועי של עסק כאמור בסעיף 2(5) - יקבע השר בהתייעצות עם שר העבודה.

דברי הסבר

שילמה לבתי המלון שבהם יתאכסנו התיירים, והיא נכנסת להליכי פשיטת רגל בעת שהתיירים נמצאים בסיוור בארץ וזה ואינם יכולים לקבל את האכסון והשירותים האחרים ששולמו בשבילם לסוכנות. הוראות דומות קיימות בחוקי ארצות תיירות אחרות, וגם בישראל בצו המסדיר כיום את פעולת סוכנויות הנסיעות.

(2) הוראה בפסקה (4) המאפשרת הסדרת דרכי הפרסומת בענף התיירות, כדי למנוע ככל האפשר פרסומת מטעה.

4 סעיף קיומו והתפתחותו של ענף התיירות תלויים במידה רבה ברמת השירותים, הנקבעת לפי מומחיותם של העוסקים במתן השירותים. משרד התיירות עוסק באורח אינטנסיבי בהכשרה ובמתן הסמכה לבעלי המקצוע המיוחדים לשירותי התיירות. פעולות אלה נעשות בשיתוף עם משרד העבודה, המתייעץ אף הוא עם משרד התיירות לגבי פעולותיו שלו בהכשרת עובדים המועסקים במסגרת שירותי תיירות אך אינם מיוחדים לשירותים אלה דוקא (טבחים וכדומה).

2 סעיף סעיף זה מונה את שירותי היסוד בענף התיירות שהטיפול בהם הוא בידי משרד התיירות. סירוט הסמכויות להסדיר שירותים אלה מובא בסעיף 3; מוסדות שהם לכאורה "שירותי תיירות" כמשמעותם בסעיף 2, אולם בגלל סיבה כגון אופיים הציבורי אין הצדקה להיבם במכלול החיובים החלים על גופינו עסקיים, אפשר לפי סעיף 11 לפטור אותם מדרישות שונות.

3 סעיף הוראה זו היא גם הצהרה על מגמתו המקיפה של החוק לשמש מסגרת להסדר כולל של שירותי התיירות. מבין הענינים המיוחדים שפורטו בסעיף זה יש לציין את אלה:

(1) הוראה בפסקה (3) המאפשרת לדרוש מסוכנות נסיעות וממפעילי שירותי תיירות אחרים ערבות כספית או ביטוח מתאים להבטחת קיומן התחייבותיהם וחובותיהם במתן שירותיהם. הסדרי זה חשוב לדוגמה, במקרה של סוכנות שקיבלה תשלום מראש בעד סיור בחוף-לארץ אך טרנו

³ ק"ת תשכ"ז, עמ' 2636; תשל"ג, עמ' 130.

(ג) מקום שחיקוק מעניק לשר העבודה סמכות להסדיר את ההכשרה והכשירויות של מקצועות תיירות אחרים בשירותי תיירות והפיקוח עליהם, ישתמש שר העבודה בסמכות זו לאחר התייעצות עם שר התיירות; חובת התייעצות לא תחול על סמכויות לפי חוק החניכות, תשי"ג-1953, 4, למעט בענין תכניות של בחינות הנערכות על פיו.

5. השר רשאי לקבוע בתקנות -

- (1) מחירים לשירותי תיירות, לרבות מחירי מינימום ומקסימום, ולרבות איסור או הגבלה לקבל או לתת תמורה גוספת על המחיר שנקבע, ובלבד שלא יקבע השר מחיר הסעה בכלי הסעה אלא בהסכמת שר התחבורה;
- (2) חובה להציג מחירים כאמור בפסקה (1), דרכי הצגתם ופרסומם.

קביעת מחירים ופרסומם

6. מי שעוסק בשירותי תיירות לא יסרב, סירוב לא סביר, לספק שירות שבועיסוקו, ולא יתנה את הספקת השירות בתנאים שלא הותרו בתקנות.

איסור לסרב לשירות או להתנותו

7. (א) מי שמתלווה לתייר בסיוור בתור מורה דרך, נהג או בתפקיד אחר, לא יקבל, לא יבקש ולא יסכים לקבל עמלה או תמורה אחרת מכל אדם עקב הפניית תיירים לבית עסק פלוני או משום טובין או שירותים שרכש תייר באותו בית עסק.

(ב) לא יתן אדם ולא יציע עמלה או תמורה כאמור בסעיף-קטן (א).

איסור על עמלה למורה דרך

8. השר רשאי לקבוע הוראות בדבר מכסות של מקומות אכסון שיקצו בתי-מלון לת-יירים, לסוגי סוכנויות נסיעות או לסוגי תיירים בכל עונות השנה או בעונה פלונית, ובלבד שאדם המתאכסן בפועל בתי-מלון לא יידרש לפנות את מקומו בתקופה שהזמין לה וקיבל את המקום.

סמכות להורות על הקצאת מקומות אכסון

9. (א) השר רשאי לקבוע למשרד לתיירות הוראות בדבר הסיוורים שעליו לבצע, תכניהם והדרכתם, ובדבר סידורי אירוח וסידורי נוחות ורווחה למשתתפים בסיוור;

משרד לתיירות

דברי הסבר

סעיף 8 בשנים האחרונות אירעו תקלות, בשל חסי-מה מצד סוכני נסיעות סיטונאים אחדים בחוץ-לארץ, שהומינו בתחילת העונה מספרים ניכרים של מקומות אכסון עם אפשרות לבטל את ההזמנה כעבור זמן, כפי שגם היה למעשה. נתגלו גם הזמנות יתר, כאשר בתי-מלון אישרו הזמנות למקומות אכסון מעל כושר קיבולם. לשם פתרון חלקי של הבעיות הללו, מוצע לאפשר במידת הצורך קביעת מכסות לחדרים אשר מלון יורשה להקצות לסוכנים סיטונאים, לתיירים בודדים וכדומה.

סעיף 9 סיוורים וסיוולים של תיירים בישראל מתבצעים בין בהשתתפותם כבודדים בסיוורים מאורגנים ובין בשכירת כלי-הסעה, לרוב עם הדרכה, אכסון, ארוחות, בידור, שיט וכד'. כדי להבטיח רמה נאותה בסיוורים יוסדרו פעולות אלה של "משרד לתיירות" (כהגדרתו בסעיף 1) בהוראות השר. הפעלת כלי-רכב לנסיעות סיוור מוסדרת כיום הן בחיקוקים ששר התחבורה ממונה עליהם והן בחיקוק ששר התיירות ממונה עליו, ומן הצורך הוא שמשרד התחבורה יהיה שותף כזה גם להבא.

סעיף 5 הוראה זו באה למנוע ניצול לרעה של תיירים על-ידי גביית מחירים בלתי סבירים בעד שירותים, לרבות בעד פעולות מיוחדות (הזמנת שיחות טלפוניות ועוד) או שירותים מיוחדים שהתייר אינו זקוק להם.

סעיף 6 ההוראה באה למנוע סירוב לקבל אורח ללינה בלבד או לחייבו להזמין גם ארוחות במלון או שירותים נוספים אחרים.

סעיף 7 בשנים האחרונות פשתה התופעה של תשלום מים למורי-דרך מבתי-מסחר וספקי שירותים שונים, כשמורה-הדרך מביא להם תיירים. לנוהג זה יש ספחים שליליים, כשעליית שיעור התשלום למורה הדרך גורמת לירידת טיב המוצר הנמכר או לפגיעה כלכלית בבתי-עסק שאינם משלמים תשלומים כאלה. ועדות שישבו על המדוכה העלו הצעות שונות בנושא זה, אולם נמצא כי אין מנוס מאיסור תופעה זו לחלוטין.

4 ס"ח תשי"ג, עמ' 108; תשל"ב, עמ' 74.

(ב) השר רשאי, בהסכמת שר התחבורה, לקבוע סוגם ומספרם של כלי רכב – כמשמעותם בפקודת התעבורה⁵ – אשר ישמשו לסיור של משרד לתיור, ודרכי פעולתו של משרד לתיור המשתמש בכלי שיט או טיט.

עסק מאושר
לתיירים

10. השר רשאי, בדרך שיקבע בתקנות, להעניק לשירותי תיירות, וכן למפעלים ושירותים אחרים לפי בקשתם, תואר של עסק מאושר לתיירים או תואר כיוצא בזה; ורשאי הוא להסדיר את אופן השימוש בתואר, בציון או בסמל שייקבעו לענין זה ודרכי ביטולו.

סמכויות משלימות

11. (א) כל ענין שהשר רשאי להסדיר לפי חוק זה, רשאי הוא לאסור, לחייב, להגביל, להטיל עליו פיקוח, לפטור ממנו או להתנותו בתנאים, לרבות תנאים ברשיון או בכל תעודה אזורת (להלן – רשיון), ורשאי הוא לעשות זאת בין דרך כלל ובין לפי סוגים, דרגות או סניפים של שירותי תיירות, או לענין מיוחד.

(ב) השר רשאי להורות כל הוראה משלימה וכל הוראת לזוי הדרושות לביצוע סמכויות לפי חוק זה, לרבות דרכי אכיפתן של ההוראות.

12. (א) מי שמוסמך ליתן רשיון לפי חוק זה רשאי לסרב לתיתו או לחדשו; ורשאי הוא לבטלו, לשנותו או לשנות תנאים שנקבעו לגביו אם אירעה אחת מאלה:

סמכויות לענין
רשימות

- (1) גשתנו נסיבות שהיו בעת מתן הרשיון או התנאים;
- (2) הופרו הוראות חוק זה או תנאים שנקבעו מכוחו;
- (3) התנהגותו של בעל הרשיון יש בה, לדעת השר או מי שהוסמך לכך מטעמו, כדי לפסול מלהיות בעל רשיון או בעל הסוג או הדרגה שניתנו לו;
- (4) בעל הרשיון עבר עבירה שיש עמה קלון או עבירה על חיקוק הנוגע לעבודתו;
- (5) בעל הרשיון לא עמד בהתחייבויותיו כלפי לקוחות או ספקים שבתחום עיסוקו, או שהשר שוכנע כי לא יוכל לעמוד בהן, ובכלל זה – אם הוחל לגביו בהליכי כינוס נכסים, פירוק או פשיטת רגל.

(ב) פעולה לפי סעיף זה יכול שתהיה לצמיחות, לתקופה מסויימת או על תנאי שתכנס לתוקף אם לא יתמלאו תנאים מסויימים מצד בעל הרשיון.

(ג) בוטל רשיון או נשללה דרגה שלא בידי השר, רשאי בעל הרשיון לערור לפני השר, בדרך ובמועד שנקבעו בתקנות.

(ד) היה שירות תיירות חייב ברישוי הן על-פי חוק זה והן על-פי חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968⁶, לא יינתן לו רישוי על-פי חוק זה אלא לאחר שניתן לו הרשיון על-פי החוק האמור.

דבר הסבר

התיירות ולהשלים את הסמכויות הנתונות כרגיל בידי הרשויות המינהליות הממונות על נושא פלוני. בעיקרן הן מצויות כיום גם בידי משרד התיירות לפי החיקוקים הקיימים שהחוק המוצע בא להחליפם. הסעיף המוצע מוסיף זכות ערר לפני השר על החלטת רשות מוסמכת בדבר ביטול רשיון, וכמובן, החלטת השר אף היא נתונה לבקורת בית המשפט הגבוה לצדק.

יש עסקים שלקוחותיהם תיירים בעיקר, והם התאימו עצמם למתן שירותים לתיירים. על ידי סידורים חיצוניים נאותים, ידיעת שפות זרות, דרכי הטיפול בלקוח, מבחר המוצרים ורמתם וכיוצא באלה. להם ניתנת האפשרות לקבל אישור על ייחודם זה.

סעיפים סעיפים אלה באים להבהיר את תחומי סמכות **11 ו-12** כוונתו של שר התיירות בהסדרת שירותי

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח תשל"א, עמ' 83.
⁶ ס"ח תשכ"ח, עמ' 204.

פרק ג': בקורת

ועדת בקורת

13. (א) תוקם ועדת בקורת של שלושה.

(ב) יושב-ראש ועדת הבקורת יהיה שופט בית משפט שלום שמינה שר המשפטים, וחבריה יהיו – האחד מתוך רשימה של אנשי ציבור שאינם עוסקים בשירותי תיירות, והאחד מתוך רשימה של נציגי העוסקים בשירותי תיירות; המועמדים בשתי הרשימות ימנה השר.

(ג) יושב-ראש ועדת הבקורת ירכיב את מותב הועדה.

סמכויות ועדת
הבקורת

14. (א) ועדת בקורת מוסמכת לדון בהפרות הוראותיו של חוק זה.

(ב) ועדת בקורת מוסמכת להטיל על מי שהפר הוראת חוק זה קנס שלא יעלה על 5,000 לירות.

(ג) לא יוטל קנס לפי סעיף זה אלא אם ניתנה למואשם בהפרה הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו.

(ד) שר המשפטים יקבע את סדרי הדין לפני ועדת הבקורת.

(ה) אישום לוועדת הבקורת יוגש מטעם היועץ המשפטי לממשלה.

(ו) לוועדת בקורת יהיו הסמכויות הנתונות לוועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 13 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968.⁷

ערעור

15. (א) מי שהוטל עליו קנס על פי סעיף 14, וכן היועץ המשפטי לממשלה, זכאים לערער על כך לבית משפט מחוזי תוך חמישה עשר יום מיום שהוטל הקנס; הוטל שלא בפני הנאשם, זכאי הוא לערער תוך חמישה עשר יום מיום שהודע לו על כך.

(ב) בערעור לפי סעיף זה ידון בית המשפט המחוזי בשופט אחד.

תוקף החלטה

16. (א) מי שהועמד לפני ועדת בקורת לא יובא לדין לפני בית משפט בשל המעשה או המחלל שהיה עילה להבאתו לפני ועדת הבקורת.

(ב) החלטה של ועדת בקורת בדבר חיוב בקנס שלא הוגש עליה ערעור או החלטת בית משפט מחוזי בערעור, אין אחריהן ולא כלום; ולענין ביצוע, דינן כדין פסק-דין במשפט פלילי שאין עליו ערעור עוד.

דברי הסבר

נקיטת ההליכים המקובלים במקרים מסוג זה. יש ענין ציבורי בנקיטת הליכים כאלה, כדי למנוע הוצאת דיבת הארץ רעה והרס המוניטין של הענף. מאידך גיסא אין גם אפשרות לשבש את סדר פעולתן של הרשויות השיפוטיות על-ידי טיפול נפרד מחוץ לתורן בפגיעות מסוג זה.

לפיכך מוצעת בסעיף 13 הקמת "ועדת בקורת" בראשות שופט בית משפט שלום ובהשתתפות נציגי ענף התיירות והציבור, שתהיה רשאית לדון בתלונות על שירותי תיירות ולהטיל קנסות עד 5,000 לירות, ושהחלטותיה כפופות לערעור לבית המשפט המחוזי. "ועדות

סעיף-קטן (ד) דן במקרים ששירותי תיירות, כגון בית-מלון, חייב ברשיון על-פי חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, מבחינת מטרותיו של החוק האמור (שמירת התברואה, מניעת מטרד לציבור וכדומה). קבלת הרשיון האמור הוא תנאי לרישוי פעולתו מטעם משרד התיירות.

סעיפים ההוראות בדבר סנקציות ואמצעי עזר לבי-13 עד 17 צוע החוק באות על רקע הנסיבות המיוחדות לנושא, ובמיוחד – פגיעותו השכיחה של תייר בארץ זרה למעשי הונאה ופגיעה, בגלל אי ידיעת התנאים המקוריים ומחמת שהותו הקצרה, המקשה ברוב המקרים על

⁷ ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.

17. מבקר, שמינה לכך השר, יהיה רשאי, אם שוכנע שהדבר דרוש כדי להבטיח או להקל ביצוע חוק זה או למנוע עבירה על הוראותיו –

- (1) לדרוש מאדם, שיש למבקר יסוד סביר להניח שעשה פעולה שהיא בתחום שירות תיירות, להציג לפניו כל רשיון על-פי חוק זה;
- (2) לדרוש מכל אדם ידיעות, דוגמאות ומסמכים;
- (3) להקור כל אדם שיש לו, לדעת המבקר, ידיעה על עבירה לפי חוק זה;
- (4) להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש ולתפוס כל דבר, ובלבד שכניסה לדירה פרטית תיעשה רק על-פי צו של בית-משפט מוסמך, ויחולו הוראות סעיפים 26 עד 29, 32 עד 42 ו-45 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969⁸, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

פרק ד': עבירות, שפיטה ועונשין

18. (א) מי שעשה אחד מאלה, דינו – קנס 5,000 לירות או מאסר ששה חודשים, ואם היה תאגיד, דינו – קנס 10,000 לירות:

עבירות ועונשים

(1) הפר הוראות חוק זה או תנאים שנקבעו מכוחו, בין בעצמו ובין על-ידי אחרים;

(2) הפריע למבקר במילוי תפקידו, לא נענה לדרישה של מבקר מכוח סעיף 17, לא השיב תשובות נכונות ומלאות לשאלותיו, או לא המציא לו תעודות שדרש;

(ב) מי שהפעיל שירות תיירות ללא רישוי כנדרש על-פי חוק זה, והמשיך להפעילו לאחר שקיבל התראה מאת מי שהשר מינה לענין זה, דינו, נוסף על האמור בסעיף קטן (א) – קנס 100 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.

19. (א) נעברה עבירה לפי חוק זה על-ידי חבר-בני-אדם, יאשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, שותף – למעט שותף מוגבל – או עובד בכיר האחראי לאותו תחום, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושהוא נקט כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

אחריות לעבירה

(ב) נעברה עבירה לפי חוק זה על-ידי עובד או שליח כשהוא פועל בתחום תפקידו, יאשם בעבירה גם מעבידו או שולחו של העבריין, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

דבר השבד

משק שונים, באים להבטיח מילוי הוראות החוק מצד כל הגורמים השותפים למתן השירותים בבית העסק – החל בבעלו של בית-מלון, למשל, וכלה בפקידי הקבלה והעובדים האחרים; אולם הובטח שלא יהיה אדם אחראי לעבירה שלא ידע עליה ושהוא מצדו נקט בסידורים ובאמצעים שניתן לצפות ממנו כדי למנוע ביצוע העבירות בידי אלה הפועלים מטעמו.

קנסות קיימות כיום בחוקים המסדירים ענפים משקיים בתחום התקלאות. המגמה היא, שהדיון המזורז יותר ואפשרות הטלת הקנס יתרמו לשיפור השירותים ויניעו את גותני השירותים לטפל בעצמם בתלונות מוצדקות של תייר, להחזיר תשלומים מיותרים שנגבו ממנו, וכדומה.

סעיפים עונשין אלה, שהם במתכונת הוראות 18 ו-19 דומות בחיקוקים אחרים המסדירים ענפי

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284; תש"ל, עמ' 16.

ברירת קנס
במקום שפיטה

20. (א) השר רשאי לקבוע, בהסכמת שר המשפטים, עבירות לפי חוק זה שהן עבירות קנס, את שיעורי הקנס שיוטלו עליהן ואת דרך התשלום, ובלבד שהקנס לא יעלה על 500 לירות; שיעורי הקנס יכול שיהיו שונים לפי סוגי שירותי תיירות ודרגותיהם.

(ב) היה לעובד משרד התיירות שהוסמך לכך מאת השר, יסוד להאמין כי אדם עבר עבירת קנס, רשאי הוא למסור לו הזמנה בנוסח ובדרך שקבע השר בהסכמת שר המשפטים; בהזמנה יראשם המוזמן בעבירה שתצויין בה ותינתן לו הברירה לשלם קנס בשיעור שנקבע, במקום להישפט בפני ועדת בקורת או בפני בית המשפט.

(ג) מי שנמסרה לו הזמנה כאמור רשאי תוך שנים עשר יום מיום המסירה לשלם, בדרך שצויינה בהזמנה, את הקנס שנקבע לעבירה.

(ד) שילם אדם את הקנס כאמור בסעיף קטן (ג) רואים אותו כאילו הודה באשמה, הורשע ונשא את ענשו; לא שילם את הקנס, רואים את ההזמנה שנמסרה לו כאילו היתה כתב אישום והזמנה שהוצאו ונמסרו כדין להופיע לפני ועדת הבקורת או לפני בית המשפט, הכל כפי שצויין בהזמנה.

(ה) לא שילם אדם את הקנס כאמור והורשע על העבירה, יוטל עליו קנס לא פחות מסכום הקנס שנקבע לעבירה ומותר להטיל עליו הוצאות המשפט, בין שהתייצב לדין ובין שנשפט שלא בפניו.

(ו) האמור בסעיף זה אינו בא למנוע הגשת אישום לבית משפט או לועדת בקורת נגד אדם, בלי שניתנה לו הברירה לשלם קנס במקום להישפט, ובלבד שהוראה להגיש אישום כאמור תינתן מאת השר או עובד משרד התיירות שהסמיך לכך, או תוכנן כאמור בסעיף 10 לחוק סדר הדין הפלילי, 'תשכ"ה-1965'.

חובת הראיה

21. הטוען שבידו רשיון לפי חוק זה – עליו הראיה.

גביית עדות
מקדמת

22. (א) עדות לענין עבירה על הוראת חוק זה, שחוקר מטעם שר המשפטים גבה בכתב מתייר לפי כללים שקבע לכך שר המשפטים, מותר, לאחר שניתנה הזדמנות למואשם בעבירה לחקור את העד בפני החוקר, להגיש כראיה בדיון בפני בית המשפט או ועדת הבקורת, אם העד איננו בארץ בעת הדיון; משנתקבלה העדות, דינה כדין עדות שנגבתה במהלך הדיון, אף אם נגבתה לפני שהוגש האישום.

(ב) לענין סעיף זה, "גביית עדות" – לרבות קבלת מסמכים ומוצגים אחרים.

(ג) האמור בסעיף זה איננו גורע מסמכות לפי כל חיקוק אחר.

דברי הסבר

סוגי העבירות ושיעורי הקנסות ייקבעו על-ידי שר התיירות ושר המשפטים. שאר הכללים בנושא זה מקבילים להוראות בדבר ברירת קנס בחוקים אחרים (פקודת העיריות, פקודת התעבורה ועוד).

סעיף 22 בעיה מיוחדת באישומים על הפרת דיני התיירות היא הקושי בהבאת הראיות: התייר הנפגע – שעדותו היא לרוב הראיה העיקרית לצורך ההוכחה במשפט פלילי כזה – עוזב את הארץ סמוך לאחר המקרה, ואין אפשרות לנקוט הליכים נגד העבריין. יש בזה כדי להשפיע על יחס נוחני שירותים לקיום הוראות החוק.

רמת השירותים נקבעת במכלול נרחב של פרטים שייקבעו על-פי החוק המוצע: הצנת לוח מחירים בתדרי בת-מלון, שמירת הנקיון, חובת מורה דרך לשאת סמל, וכדומה. חוליות בקורת של משרד התיירות בודקות אם מתמלאות דרישות אלה. אך לעתים קשה לשכנע את נותן השירות שיתקן ליקויים במועד הדרוש, כגון בעצם עונת התיירות, כדי להשיג תוצאות רצויות במהרה, מוצעת שיטה של עבירות קנס, שבה ניתנת ברירה לשלם קנס קצוב תוך מועד קצר במקום לעמוד למשפט.

⁹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 161; תשכ"ט, עמ' 194.

23. (א) הוגש אישום נגד עוסק בשירות תיירות, רשאי השר או מי שהוא הסמיך לכך, לצוות על הפסקת מתן השירות לרבות סגירת המקום שבו ניתן או מוצע השירות, עד למתן פסק-דין, אולם בית המשפט רשאי, לבקשת הנפגע, לבטל את הצו, או לאשרו עם או בלי שינויים; צו כאמור ייכנס לתקפו חמישה ימים אחרי נתינתו, אם לא צויין בו מועד מאוחר מזה ואם לא בוטל לפני המועד.

הפסקת שירות
תיירות

(ב) הורשע אדם בעבירה על חוק זה, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש, לצוות על הפסקת עיסוקו בשירות התיירות לרבות סגירת הצירים או כל דרך אחרת הנראית לו מתאימה להפסקת העיסוק, או לצוות על הנשפט להימנע באותו עסק מכל פעולה שיפרש בצו, לצמיתות או לתקופה שיקבע.

(ג) מי שאינו מקיים צו לפי סעיף זה, דינו – מאסר שנה או קנס 10 000 לירות, ואם היה תאגיד – קנס 20 000 לירות, וקנס 200 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי המצאת הצו; הורשע אדם לפי סעיף-קטן זה, יהיו לבית המשפט כל הסמכויות הנור-ספות שלפי סעיף-קטן (ב).

24. שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא לגרוע מסמכותו של בית המשפט לפי פקודת בזיון בית המשפט¹⁰, אך לא ישא אדם באחריות גם לפי חוק זה וגם לפי הפקודה האמורה.

שמירת דינים

פרק ה': הוראות שונות

25. האמור בסעיפים 8, 12 עד 17 ו-20 עד 22 יחול לגבי נאות מרפא כמשמעותן בחוק רשות לתיירות מרפא¹¹ כאילו היו שירותי תיירות ולגבי עבירות על החוק האמור, ובלבד שסמכור יות השר לפי סעיפים אלה יופעלו בהסכמת שר הבריאות, והסמכויות לפי סעיף 12 יופעלו על-ידי מי שמוסמך ליתן רשיון על-פי החוק האמור.

תחולה על נאות
מרפא

26. השר רשאי להתקין תקנות בדבר כינונה, מינויה וקביעת תפקידיה של כל ועדה או מועצה שתהא דרושה לדעתו לצורך ביצוע חוק זה ולהסמיכה לפעול בתפקידי ייעוץ או בתפקידי ביצוע.

מינוי ועדות

דברי הסבר

סעיף 23 יימות כיום עפ"י חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, וחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, לגבי כלל העסקים במדינה.

סעיף 25 בהצעת חוק רשות לתיירות מרפא המונחת עתה על שולחן הכנסת, מוסדר תחום נוסף של שירותי תיירות – תחום תיירות המרפא. מן הראוי שהסמכויות שבחוק זה לגבי שירותי תיירות בכלל יחולו גם לגבי מפעילי נאות מרפא לפי החוק האמור.

סעיף 26 משרד התיירות נעזר כיום בוועדות ציבוריות שונות (לענין מתן אישור לחנויות מומלצות לתיירים, הסמכת מומחים לניהול בתי מלון, ועוד) שמ"י ניון מוסדר בצווים הנוגעים לענין, והסעיף המוצע בא לקבוע זאת בחוק.

מקום שהדבר אפשרי יודקקו להוראה הקיימת בדבר גביה מוקדמת של עדות בפני בית המשפט (לפי סעיף 106 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965); אולם ברוב המקרים אין הדבר מעשי מקוצר הזמן, שכן התייר מגיש לרוב את תלונתו ערב צאתו את הארץ.

כדי למנוע סיכול משפטים פליליים במקרים קשים, מוצע שגביית העדות המוקדמת לגבי הפרות כאלה תוכל להיעשות לאו דוקא בבית משפט אלא גם בידי אנשים שיסמיך לכך שר המשפטים, בהבטחת שמירה קפדנית של זכויותיו של החשוד בקשר לגביית העדות לפי הוראות שיקבע שר המשפטים, ובמתן הזדמנות למואשם לחקור חקירה נגדית (דבר שאיננו הכרחי לפי סעיף 106 הני"ל).

¹⁰ הא"י, כרך א', פרק כ"ג, עמ' 332; ס"ח תשי"ז, עמ' 148.
¹¹ ה"ח תשל"א, עמ' 105.

תיקון חוק התכנון
והבניה,
תשכ"ה-1965

27. בתוספת השניה לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965¹² -

(1) בסעיף 2, אחרי "שר הבטחון ימנה נציג אחד" יבוא "ושר התיירות
ימנה נציג אחד";

(2) בסעיף 7, במקום "חמישה" יבוא "ששה" ואחרי "שר התחבורה" יבוא
"שר התיירות".

28. (א) האמור בחוק זה לא יפגע בהוראות פקודת העתיקות¹³ ופקודת העתיקות (חצרים),
1935¹⁴.

(ב) הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חוק גנים לאומיים ושמורות טבע,
תשכ"ג-1963¹⁵, ולא לגרוע מהן.

29. חשר ממונה על חוק זה ורשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

30. פקודת מורי הדרך¹⁶ - בטלה.

31. תחילתו של חוק זה ביום

ביצוע
ביטול
תחילה

דברי הסבר

זה נוסח הסעיפים המצעים לתיקון:

2"א. שר הפנים ימנה לוועדה למימי חופין שני חברים,
בהם אחד בעל הכשרה מקצועית בעניני תכנון ובניה
ואחד נציג הרשויות המקומיות; שר התחבורה ימנה שני
נציגים, מהם אחד בעל הכשרה מקצועית בענינים ימיים;
שר הבטחון ימנה נציג אחד.

7. ועדת הערר למימי חופין תהיה של חמישה, מהם
נציגי שר הפנים, שר התחבורה ושר הבטחון, לכל שר
נציג אחד, וכן שני חברים שימונו על ידי המועצה הארצית,
ובלבד שתברר הועדה למימי חופין לא יתא חבר בוועדת
הערר.

סעיף 27 בניה והקמת מיתקנים במים הסמוכים לחוף
טעונות אישור הועדה למימי החופין, שסמכו
יותיה נקבעו בתוספת השניה לחוק התכנון והבניה,
תשכ"ה-1965, לפי ההרכב שבסעיף 2"א לתוספת הא'
מורה; ואילו החלטות הועדה נתונות לערר בפני ועדת
הערר למימי חופין, שהרכבה קבוע בסעיף 7 לתוספת
האמורה.

מאחר שחלק גדול מפעולות בניה והקמת מיתקנים
במי הים בסמוך לשפת הים מיועדים למטרות תיירות
ונפש, קובע סעיף זה כי משרד התיירות יהיה מיוצג ב-
ועדה למימי החופין ובוועדת הערר, כדי שיינתן לנושא
התיירות משקל ראוי בתכנון ובפיתוח.

12 ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

13 חוקי א"י, כרך א', פרק ה', עמ' 24; ס"ח תשל"ב, עמ' 50.

14 ע"ר 1935, תוס' 1, עמ' 144.

15 ס"ח תשכ"ג, עמ' 149.

16 חוקי א"י, כרך א', פרק ס"ו, עמ' 720.

חוק לתיקון דיני הרשויות המקומיות (מס' 4), תשל"ג-1972

<p>1. בסעיף 7 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, האמור בפסקה (7) יסומן "8" ולפניו יבוא:</p> <p>"(7) הוא לא הוכרז פושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל 1936², ואם ניתן לו צו שחרור החלטי לפי הפקודה האמורה - טרם עברה שנה ממועד תחילתו."</p>	<p>תיקון חוק הרשויות המקומיות (בחירות)</p>
<p>2. בסעיף 120 לפקודת העיריות³, אחרי פסקה (6) יבוא:</p> <p>"(7) מי שהוכרז פושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936, ואם ניתן לו צו שחרור החלטי לפי הפקודה האמורה - טרם עברה שנה ממועד תחילתו."</p>	<p>תיקון פקודת העיריות</p>
<p>3. בפקודת המועצות המקומיות⁴, אחרי סעיף 9 יבוא:</p> <p>"פסלות חבר מועצה מחמת פשיטת רגל מועצה מקומית."</p>	<p>תיקון פקודת המועצות המקומיות</p>

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, קובע מי זכאי להיכלל ברשימת מועמדים בבחירות לרשויות המקומיות. המחוקק קבע כי מי שחוייב בעבירה שיש עמה קלון תוך חמש השנים שקדמו ליום הגשת הרשימה לא יהיה רשאי להיכלל בה. מוצע לקבוע, במגמה להבלטת יושר דרכם של אנשי ציבור, כי מי שהוכרז פושט רגל לא יהיה זכאי אף הוא להירכז כלל ברשימת בתקופה שבה ההכרזה עדיין קיימת ועד שתעבור שנה אחת מיום תחילתו של צו שחרור החלטי לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936.

סעיף 1 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, אומר:

סעיף 2 סעיף 120 לפקודת העיריות אומר:

"120. ואלה פסולים לכהן כחברי מועצה:

(1) מי שמקום מגוריו הקבוע שוב אינו בתחום העירייה;

(2) חולה רוח;

(3) שוטר;

(4) עובד המדינה בשכר, שעבודתו קשורה בעוני המינהל המחוזי או השלטון המקומי, או שעבודתו עלולה להביא לידי סתירה או אי התאמה בין תפקידיו בשירות המדינה ובין תפקידיו כחבר המועצה;

(5) עובד בשכר באותה עירייה;

(6) עובד בשכר בכל רשות מקומית אחרת, שעבודתו עלולה להביא לידי סתירה או אי התאמה בין תפקידיו בשירות הרשות המקומית ובין תפקידיו כחבר המועצה."

סעיף 3 תנאי הפסלות של חברי מועצה מקומית לכהונה נקבעים בצווים של שר הפנים. הסעיף המוצע בא להחיל במישרין על מועצות מקומיות, לרבות מועצות אזוריות, את ההוראה החדשה שלפיה חבר עירייה שהוכרז פושט רגל פסול לכהונה.

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 248. 2 ע"ר 1936, תוס' 1, עמ' 21. 3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197. 4 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.